

سیزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر

زهرامهاجری

خلق و خوانش اثر هنری، ارتقا می‌یابد. به این ترتیب نقش مخاطب در شکل‌گیری اثر از زمان آغاز خلق اثر هنری پیدا می‌شود و تا پایان حیات آن ادامه خواهد داشت و این‌گونه رابطه «هنرمند» و «اثر هنری» و «مخاطب» از شکلی یک‌سویه به رابطه‌ای تعاملی در سطوح گوناگون بدل می‌شود. چستی و چرایی و چگونگی این رابطه، پرسش‌هایی است که پاسخ به آنها نقشی اساسی در ساخت پیکره شکلی و مفهومی اثر نهایی و شیوه بیانی هنرمند ایفا می‌کند؛ بنابراین برای امکان‌دادن به بروز خلاقیت هنرمندان، موضوع خلق آثار در سیزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر، آزاد اعلام شد و بر این اساس، شورای سیاست‌گذاری جشنواره پیشنهادهایی ارائه داد که «توجه به ویژگی‌های عام هنر معاصر و به‌طور خاص رویکرد میان‌رسانه‌ای و مخاطب‌محوری»، «تعریف رابطه هنرمند، اثر هنری و مخاطب»، «توجه به نقش مخاطب در شکل‌گیری اثر هنری»، «تمرکز بر شیوه‌های خوانش اثر هنری با محوریت مخاطب»، «استفاده از ظرفیت دیگر رسانه‌های هنری» و «رجوع به پشتوانه‌های فرهنگی و هنری» از آن جمله بود و این شورا از هنرمندان دعوت کرد تا در خلق اثر به این پیشنهادها توجه کنند.

سیزدهمین جشنواره ملی هنرهای تجسمی فجر به دلیل

سیزدهمین جشنواره ملی هنرهای تجسمی فجر (طوبای زرین) از ۱۸ تا ۳۰ بهمن ۱۳۹۹ در سه بخش «طوبای زرین»، «چاپ دستی» و «ستارگان جهانی هنر ایران» در مؤسسه فرهنگی هنری صبای فرهنگستان هنر برگزار شد.

این جشنواره ملی با رویکرد «گفت‌وگوی هنرها؛ آفرینش تجسمی نوین با نگاهی بین‌رشته‌ای» و با اهداف «تشویق هنرمندان به سمت شیوه‌های معاصر خلق آثار در بستر هنرهای تجسمی»، «معرفی و نمایش نمونه‌هایی از برترین و جدیدترین آثار هنرمندان ایرانی و نمایش دستاوردهای خلاقانه هنری»، «ایجاد فضای گفت‌وگو میان اهالی جامعه هنرهای تجسمی کشور»، «ایجاد زمینه برای رشد هنر معاصر ایران» و «ایجاد فرصت برای ارتقای آگاهی و هنر هنرمندان ایرانی» برگزار شد.

طبق اعلام شورای سیاست‌گذاری این جشنواره در دوره پیشین جشنواره هنرهای تجسمی فجر تمرکز بر ویژگی میان‌رسانه‌ای هنر معاصر بود؛ ویژگی‌ای که سبب گشایش دریچه‌هایی تازه در شکل و شیوه بیان هنری شد و مرزهای رسانه‌های هنری را بازتعریف و در بیشتر موارد از نو تبیین کرد؛ اما رویکرد این دوره از جشنواره بر ویژگی دیگری از هنر معاصر تأکید داشت و آن «مخاطب‌محوری» بود. مخاطب در هنر معاصر، از جایگاه بیننده صرف به مقام خالق اثر، در دو سطح مشارکت در روند

۱۹ بهمن ۱۳۹۹ افتتاح شد. در این بخش، در کنار هنرمندان پیش‌کسوت و نامدار این حوزه، نمایشگاه تبادل آثار چاپ دستی هنرمندان ایرانی و چند کشور دیگر، از جمله بلژیک، برگزار شد. برگزاری کارگاهی در دو بخش چاپ فلزو لیتوگرافی، برپایی پنج کارگاه چاپ فلز، چاپ لیتو، نمایش فیلم‌هایی از تکنیک‌های این چاپ، و همچنین آموزش کاغذسازی توسط استادانی از تهران و شهرستان‌ها، از دیگر برنامه‌های این بخش از جشنواره تجسمی فجر امسال بود.

«ستارگان جهانی هنر ایران» عنوان بخش سوم سیزدهمین جشنواره تجسمی فجر بود که ۲۰ بهمن ۱۳۹۹ افتتاح شد. این بخش شامل آثار هنرمندان ایرانی‌ای بود که در جشنواره‌های بین‌المللی خارج از کشور در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ برگزیده شده و جایزه گرفته بودند. در این بخش ۱۶۷ اثر از ۶۷ هنرمند در رشته‌های مختلف هنرهای تجسمی در ۶ رشته عکاسی، تصویرسازی، کاریکاتور، نقاشی، خوش‌نویسی، و نگارگری به نمایش گذاشته شد که شامل برگزیدگانی از رویدادهای هنری‌ای همچون جشنواره بین‌المللی شارجه، جشنواره CENIEINTERNATIONAL CENTER ON AGING (۲۰۱۰)، جشنواره بین‌المللی قرقیزستان (DHILHARMONIA)، جشنواره طنزنگاری سیکاکو کره جنوبی (۲۰۲۰)، جشنواره

رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی و جلوگیری از تجمع، در سه روز متوالی در سه بخش طوبای زرین، چاپ دستی و ستارگان جهانی هنر ایران، به ترتیب در روزهای ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ بهمن ۱۳۹۹، گشایش یافت.

این جشنواره با بخش طوبای زرین، عصر روز شنبه، ۱۸ بهمن ۱۳۹۹، با حضور علیرضا اسماعیلی، سرپرست فرهنگستان هنر؛ سیدمجتبی حسینی، معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ هادی مظفری، مدیرکل هنرهای تجسمی؛ نیکنام حسینی‌پور، مدیر مؤسسه هنرمندان پیش‌کسوت؛ دبیران و اعضای شورای سیاست‌گذاری جشنواره تجسمی فجر و جمعی از هنرمندان آغاز به کار کرد.

در بخش طوبای زرین، که بخش اصلی این جشنواره است، ۸۷۰ اثر از ۶۲۰ هنرمند به نمایش درآمد که این آثار را ۳۰ داور در رشته‌های عکاسی، نقاشی، گرافیک، تصویرسازی، خوش‌نویسی، نگارگری، مجسمه‌سازی، کاریکاتور، هنرهای جدید، و سرامیک، برای حضور در جشنواره و داوری نهایی انتخاب کردند.

بخش چاپ دستی این دوره از جشنواره هنرهای تجسمی نیز با دعوت از ۱۷ نفر از پیش‌کسوتان و نامداران این عرصه

کاریکاتور، «جعفر نجیبی» در بخش مجسمه و سرامیک، «خشایار پازی زاده» در بخش نگارگری، «احمد آفاقلی زاده» در بخش گرافیک، «محمدحسین حیدری» در بخش عکاسی، «محمد سلحشور» در بخش خوش نویسی، و «یعقوب آژند» در بخش پژوهش اهدا شد.

در ادامه این مراسم از کتاب ۷۵۰ صفحه‌ای جشنواره در بخش طوبای زرین (شامل ۶۹۹ اثر از ۵۰۴ هنرمند) و کتاب عیدی سازی رونمایی شد.

سپس در حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و احمد وکیلی، دبیر بخش چاپ دستی، از «حسن محمدنژاد»، از فعالان هنر چاپ دستی، تقدیر شد.

در ادامه هنرمندان شایسته تقدیر و برگزیده‌های سیزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر اعلام شدند که تقدیری‌ها لوح و جایزه نقدی، و برگزیدگان هم لوح، طوبای زرین و جایزه ۱۵ میلیون تومانی دریافت کردند و در ادامه هنرمندان تقدیر شده

انقلاب هنر تاپیه تایوان (۲۰۲۱)، جشنواره بین‌المللی زیتون بور نوترکیه (۲۰۲۰) بود.

سیزدهمین جشنواره تجسمی فجر در بخش‌های طوبای زرین، چاپ دستی، و ستارگان جهانی هنرایران، که از روز شنبه ۱۸ بهمن ۱۳۹۹ کار خود را آغاز کرد، ۳۰ بهمن ۱۳۹۹ در فرهنگستان هنر به کار خود پایان داد. مراسم اختتامیه این رویداد نیز روز پنج‌شنبه، ۷ اسفند ۱۳۹۹، با اعلام برگزیدگان در تالار وحدت برگزار شد.

در مراسم اختتامیه این جشنواره که با حضور عباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ مجتبی حسینی، معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ هادی مظفری، مدیرکل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ دبیران؛ داوران؛ و هنرمندان این رویداد برگزار شد، پس از نمایش فیلمی از روند برگزاری جشنواره، نشان عالی هنرهای تجسمی به آقایان «گارتیک درهاکوپیان» در بخش نقاشی، «سعید رزاقی» در بخش تصویرسازی، «احمد عبداللهی نیا» در بخش

و برگزیده به تفکیک رشته‌ها اعلام شدند.

افلاک» از البرز برگزیده اعلام شد. در رشته مجسمه‌سازی «هدایت صحرایی» از تهران تقدیرشده و «مصطفی محسنی» از البرز برگزیده بود. در رشته نقاشی «الیاس ستاری» از تهران تقدیرشده و «محسن تقی‌زاده» از فارس برگزیده معرفی شد. در رشته نگارگری «محمدرضا آقامیری» از البرز تقدیرشده و «زهرا دوستی» از قزوین برگزیده اعلام شد.

«سمیه زارعی» از تهران تقدیرشده بود و «فرزانه نیشابوری» از یزد هنرمند برگزیده در رشته تصویرسازی اعلام شد. «مجید داستانی» از قم، «محمود رحیمی‌عهد» از تهران و «مصطفی عابدینی» از قزوین هنرمندان تقدیرشده رشته خوش‌نویسی بودند. این رشته برگزیده نداشت.

تعداد کل آثار رسیده به سیزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر ۷۷۵۳ اثر بود که ۲۳۱۵ اثر از ۹۱۱ هنرمند مربوط به رشته عکاسی بود و ۱۹۷۰ اثر از ۸۳۹ هنرمند به رشته نقاشی تعلق داشت. گرافیک و تصویرسازی و خوش‌نویسی در رتبه‌های بعدی استقبال قرار گرفتند. کمترین استقبال هم مربوط به رشته سرامیک با ۱۲۷ اثر از ۷۶ هنرمند بود. هزار و ۷۵۷ نفر از شرکت‌کنندگان این جشنواره بانوان هنرمند بودند و تعداد آقایان هم هزار و ۴۸۴ نفر بود؛ بنابراین درصد قابل توجهی از آثار این جشنواره به بانوان هنرمند تعلق داشت. در نهایت در این دوره از جشنواره هنرهای تجسمی فجر هزار اثر هنری در معرض دید بازدیدکنندگان قرار گرفت.

در بخش رسانه‌های هنری جدید «مریم یاحقی» از تهران تقدیرشده و «احسان مهدوی» از خراسان رضوی برگزیده شد. در بخش سرامیک «رقیه اسدی» از تهران، «محمدرضا رونده» از سیستان و بلوچستان و «احدالله شکری پورماسوله» از تهران تقدیرشده بودند. در رشته طراحی گرافیک «سید مصطفی کلانتری» از تهران تقدیرشده و «مهرداد موسوی» از تهران برگزیده بود.

در بخش عکاسی «الهه عبدالله‌آبادی» از تهران تقدیرشده و «عبدالله حیدری» از تهران برگزیده بود. در رشته کاریکاتور «عباس ناصری» از خراسان شمالی تقدیرشده و «محمد

